

Yatırımcı hisse senedi gibi pamuk alabilecek

Merkezi Kayıt Kuruluşu, İzmir Ticaret Borsası ve lisanslı depo şirketlerinden ELİDAŞ ile ortak bir projeye spot piyasadan pamuk alınmasına da imkân tanıyacak. Gerekli yetkilerin alınmasıyla beraber çok yakında bir zamanda pamuk ürün senedi kaydılaşacak.

Julide Yiğittürk GÜRDAMAR
BORSA/FİNANS SERVİSİ

Türk sermaye piyasaları son bir kaç yılda önceki on yıllara göre daha hızlı mesafe alıyor. Piyasa yeni ürünlerle tanışırken küçük yatırımcıya daha fazla sermaye piyasalarının içine çekmek için sektörün baş aktörleri her gün yeni bir proje ile karşımıza çıkıyor. Bir süre önce e-genel kurul çalışmalarını tamamlayan ve ilk elektronik ortamda genel kurulu Galatasaray ile yapan MKK, İzmir Ticaret Borsası ve lisanslı depo şirketlerinden ELİDAŞ ile ortak bir projeye spot piyasadan aynı hisse senedi alır gibi pamuk alınmasına imkân tanıyacak. MKK, ayrıca piyasanın yatırım istihdamı ölçen çok önemli bir endeks yayınlamaya hazırlanıyor.

MKK Genel Müdürü Doc. Dr. Yakup Erginçan, son projeleri üzerine DÜNYA'nın sorularını yanıtlarken, İzmir Ticaret Borsası ve lisanslı depo şirketlerinden ELİDAŞ ile ortak bir projeye spot piyasadan pamuk alınmasına da imkân tanıdığını kaydederek şu bilgileri paylaştı: "Lisanslı depoculuk sisteminin kurulması ve Bakanlıktan lisans alınması süreçleri devam ettiği için şimdiye kadar devreye alamadık. Yetkinin alınmasıyla beraber çok yakın bir zamanda pamuk ürün senedi kaydılaşacak. Artık türün senetleri tüm sermaye piyasası ve kurumlarına açık olacak. Yatırımcı hisse senedi değil pamuk almak istiyorum, ben hissedem anlamam diyorsa; aracı kurumuna talimat verecek ve pamuk alabilecek. Bu proje sermaye piyasasını tanımla, tarımı sermaye piyasası ile entegre edecek ve iki tarafı da büyütecek. Pamuktan sonra sırada buğday, mısır, zeytin ve zeytinyağı var. Biz vakit kaybetmemek için Ürün İhtisas Borsasının kurulmasını beklemedik. Ancak Ürün İhtisas Borsası kurulması süreci de hızlanıyor. Biz pilot uygulama ile başlayacağız. Ardından da ürüne dayalı türev kontratlar devreye girecek."

MKK'nın pek çok uluslararası kurumun ilgisini çeken ve Erginçan'ın üzerine basa basa "%100 Türk mühendisinin, MKK çalışanının ürünü" dediği e-genel kurul uygulamaları ve diğer gelişmeler hakkında verdiği mesajları şöyle:

İLK e-GENEL KURULU GALATASARAY YAPTI

Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 1527. maddesiyle borsaya çok şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sistemi zorunlu hale geldi. Bu kapsamda, genel kurul toplantıları 1 Ekim 2012 tarihinden itibaren MKK'nın geliştirdiği Elektronik Genel Kurul Sistemi (EGKS) üzerinden yapıyor. Borsaya kote olmayan bu nedenle aslında elektronik genel kurul yapmak zorunluluğu bulunmayan KPMG Türkiye'deki ilk elektronik genel kurulu yaptı. Diğer yandan Türkiye'deki ilk genel kurulu yapan borsa şirketi ise Galatasaray Sportif A.Ş. oldu. Şirketin 30 Ekim'de yaptığı elektronik genel kurulda, bir kurulda olabilecek herşey yaşıyor. Fiziken katılan yatırımcılar kararları mahalefet ettiler, bir çok soru önergesi verdiler, elektronik olarak katılan yatırımcılar ve aracı kurumlar canlı yayınlı izledikleri genel kurulda oy kullanarak görüşlerini sundular ve soru sordular. Oldukça renkli geçen ve 21 gündemli genel kurul çok görüşmeli olması

nedeniyle tam olarak 4 saat sürdü. Fakat herhangi bir şirketin 20 gündemli bir genel kurulunun ortalama süresi en fazla 1 saatte bitecektir.

Bu sisteme hibrid sistem deniliyor, ABD basta olmak üzere dünyada genel kabul gören sistem aslında bu, yani fiziksel ortamda yapılan genel kurula diyen elektronik ortamdan bilgisayar aracılığıyla, katılabilecek, bunu tercih etmeyen toplantı mekanına gidip bizzat oradan oy kullanabilecek. Gelişmekte olan teknolojiye paralel olarak zamanla toplantılara katılımın çok yüksek oranlarda elektronik olmasını bekliyoruz. Yatırımcının yeniliklere alması önemli örneğin ABD'de sadece elektronik olarak yapılması denemisi fakat yatırımcılar buna itiraz etmişler. Türkiye olarak biz de istese sadece elektronik genel kurul da yapabiliriz, ancak yatırımcı buna henüz hazır değil.

ULUSLARARASI KURULUŞLAR 'NASIL YAPTINIZ?' DEDİ

Türkiye'nin bu alanda kat ettiği ilerlemleri yabancı kurumsal yatırımcılar tarafından çok olumlu karşılandı. Genel kurullarda sınır ötesi oy kullanma, yerli ve yabancı yatırımcıların oy kullanmasını önündeki bütün engelleri kaldırdık. Artık genel kurul öncesi, sırası ve sonrasında tüm bilgileri anında e-posta ve SMS ile alabiliyorsunuz. Uluslararası saklama kuruluşları bunu bize sormaya başladılar. Bu çok yenilikçi ve önemli bir proje oldu. Bu arada biraz övünçle belirtmem gerekir ki EGKS aslında bir yazılım altyapısı ve yazılım tümtüley MKK çalışanı Türk mühendislerin ürünü, geliştirilmesi açısından hiçbir dışa bağımlılığı yok.

GENEL KURULLARI İZLEYİN VE OY KULLANIN

Özellikle akademisyenlerin ve ekonomi gazetecilerinin de elektronik genel kurullara ilgi göstermesini bekliyoruz. İMKB 30 şirketlerinin genel kurullarının da bir çoğunda hissedarlar aktif katılım gösteriyor ve tartışmalar oldukça ilgi çekiyor, özellikle bu tip şirketlerin genel kurullarına katılım için çok talep olacağı kanısındayız. Bunun için sadece 1 adet hisse sahibi olup elektronik imza sahibi olmanız yeterli. Elektronik katılımda sanki fiziki salondaymışınız gibi herşeyi izleyebileceğiniz, dönemele bu kolaylık yatırımcıların dikkatini çekecek alışkanlıklarını değiştirecek.

YABANCI, e-İMZAYLA YURTDIŞINDAN KURULLARA KATILABİLİR

Yabancı gerçek kişilerden telefonlar alıyoruz. Elektronik genel kurula nasıl katılacaklarını soruyorlar. Bu kişiler elçilikler üzerinden başvuru yaparak akıllı kart alıp, genel kurullara katılabilecekler. Ayrıca Ocak ayından itibaren diyen şirket yabancı ortakları için bütün dokümanları İngilizce olarak sisteme yükleyebilecek. İsteyen şirketler genel kurulda simültane çeviri yapabilecek. Yatırımcılar için ve kurumsal yönetimin gelişimi açısından inanılmaz imkân. Yatırımcıların EGKS'nin getirmiş olduğu önemli kolaylıkları anlayıp benimsesi bir süre gerektirecek, bu süre boyunca bireysel yatırımcılardan elektronik katılım çok fazla olmayacak diye düşünüyoruz. Aslında eski sistemde de yatırımcının

genel kurullara katılmamasının temel iki sebebi vardı, kullanacakları oyun sonucu değiştirmeyeceğini ve çoğunluğa sahip büyük hissedar ne isterse o sonucun çıkacağını düşünüyorlardı, uygulamada var olan bu durum yeni TTK'nın ve kurumsal yönetim anlayışının tamda değiştirmek istediği şey. Ayrıca, toplantının yapılacağı mekana ulaşmak başka kente katada ülkede vs. olan yatırımcı için ayrı ve önemli bir sorun. EGKS bunu tamamiyle ortadan kaldırdı. İster Çin de ister ABD de ister yan sokakta yaşayın EGKS için herkes aynı uzaklıkta yerli olsun yabancı olsun tamamiyle eşit.

YABANCI YATIRIMCIYA DAHA FAZLA GÜVEN VERECEK

Yabancı kurumsal yatırımcılar için EGKS'nin çoğrafi engelleri kaldırması çok önemli ve çok ilginç. Yabancılar İMKB şirketlerinin halka açık kısmın yüzde 64'üne yatırım yapmış. Özellikle ABD kökenli kurumsal yatırımcıların kendi mevzuatlarından kaynaklanan şöyle bir zorunluluğu var bir ülkeye yatırım yapıyorlarsa oradaki haklarını tüm ortaktarın faydasını gözeterek kullanmak zorundalar ama bu maliyetli bir iş. Sonrasında oradaki temsilcisinin ne yönde oy kullandığını tam olarak görmüyor. EGKS bu yatırımcılara kendi mevzuatlarında öngörülen zorunlulukları eksiksiz yerine getirme veya temsilci kullandıkları bile onların ne şekilde kullandığını ilgili otoritelere belgeleme imkânı getiriyor. Bu arada yabancı yatırımcının en önemli derdi olan blokaj zorunluluğu ile apostilli vekalet zorunluluğunun yeni uygulamada elektronik yöntemler sayesinde tamamiyle aşıldığını hemen belirtmem gerek.

TÜM BORSA ŞİRKETLERİ e-GENEL KURUL YAPACAK

Yeni SPK kanunu ile beraber elektronik genel kurul zorunluluğu kapsamı da genişletiliyor. İMKB'de işlem gören tüm şirketler artık kapsama alınıyor. Mevcut kanunda sadece İMKB'ye kote olan 289 şirket kapsam dahilindeydi. Fakat yeni kanunun geçmesiyle beraber tüm borsa şirketleri genel kurullarını elektronik olarak da yapmak zorunda olacak.

ARALIKTA 3 BÜYÜK FONUN YÖNETİCİSİ EGKS'Yİ ANLATACAK

Bu projenin lansmanını yakın bir zamanda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile beraber yapacağız. Ayrıca yurtdışından Türkiye'ye yatırım yapmış en büyük 3 fon yöneticisi bu lansmanda söz almak istiyorlar. Bu projenin neden çok önemli olduğunu ve projenin kendilerindeki üst düzey pozitif etkisini anlatmak istiyorlar. İMKB'nin yüzde 64'üne yatırım yapmış olan ABD ve Londra kökenli 3 büyük fonun üst düzey yöneticisi sadece bu proje lansmanı için Türkiye'ye gelecekler. Bu tür yenilikçi projeler yurt dışında muhakkak karşılığını buluyor. Fitch'in Türkiye'nin yatırım yapılabilir notunu artırmasıyla beraber MKK, muadili olan uluslararası kurumlara ciddi entegrasyonu yapmaya başlayacak. İMKB'nin işbirliği yaptığı bütün borsalarla MKK'nın da entegrasyonu olacak. Uzakdoğu, Asya, Avrupa ve Afrika'daki muadil kurumlarımızla işbirliği yapacağız.

MKK piyasanın DNA'sını çıkarıyor yeni endeks geliyor

Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK), yeni endeksler üzerinde çalışmalar yürüten bunlardan bir tanesi önümüzdeki günlerde yayınlamaya başlayacak.

Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) Doc. Dr. Yakup Erginçan, konuyla ilgili olarak şunları söyledi: "Sermaye Piyasaları Veri Bankası projesini devreye alıyoruz. 5 bin liranın üzerinde portfolyo olan 770 bin yatırımcının anlık olarak hareketlerini takip edip, Özyeğin Üniversitesi ile "Yatırımcı Risk İstahi Endeksi" hesapladık. Bu piyasanın DNA'sı gibi olacak. Yerli, yabancı ve kurumsal olarak 5-6 kırılımda vereceğiz. Yerli ve yabancı yatırımcının risk istahı artmış mı? Kurumsal yatırımcı ne yapıyor? Hepsini göreceğiz" dedi. Kasım ayı sonunda yayınlanması planlanan endeksle piyasanın risk istahı oraya çıkarken aslında nabza da tutulmuş olacak. Endeks Kasım ayı sonunda yayınlanmaya başlayacak. Şu anda hesaplanmaya başlanmış vaziyette. İlk önce MKK web sitesinde yayınlanacak, daha sonra veri yayın kuruluşları üzerinden de yayınlanmaya başlayacak. Üniversite, endeksin algoritmasını ve oluşturma mantığını hazırladı. Testlerini yaptı. Uluslararası düzeyde akademik bir altyapı oluşturdular. Yurtdışında buna benzer endeksler var, ancak kullandıkları veriler bizdekenden farklı. Zira biz endeksi hesaplarken yatırımcı bazında pozisyonları kullanarak bir hesaplama yapıyoruz. Anket yapmıyoruz. Yani daha gerçekçi bir endekse ulaşıyoruz. Diğer endeksler olan Hacı Endeksi ve Borçlanma Araçları Endeksi konusunda çalışmalarımız sürüyor. Onları da yeni yılın ilk çeyreğinde yayımlan."

Kayıdlaşmayan hisseler artık fona devredilecek

UNUTULAN hisse senetleri ve yeni düzenlemeler hatırlatıldığında ise Yakup Erginçan "Hisse senetlerini ve yatırım fonu katılma belgelerini 31 Aralık 2012'ye kadar kaydılistirmeyen yatırımcılar ortaklık ve mülkiyet haklarını kaybedecek. Bugün itibarıyla yaklaşık 200 milyon liralık bir tutar kaydılistirilmedi. Zaten unutulmuş, kaybetmiş gibi nedenlerden dolayı bunun da büyük bir kısmı gelmeyecektir. Bu arada mevcut Sermaye Piyasası Kanununda kaydılistirilmeyen hisseler ihracı kurumlara yani şirketlere devredilecekti. Ancak komisyonlardan geçen taslak yasalara Yeni Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca bu hisseler şirketin kendisine değil yeni kurulacak Yatırımcı Tazmin Fonu'na devredilecek" değerlendirmesinde bulundu.